

<https://unsplash.com/photos/Ciz4lHr8Jgw>

ESI- JA ALKUOPETUS

Pekka Mertala
pekka.o.mertala@jyu.fi

Pekka Mertala, KT

Apulaisprofessori

(Monilukutaito ja digitaaliset tekstitaidot, Education,
Texts, and Technologies / Movement for Data Literacy)

Varhaiskasvatuksen opettaja

Esiopetus

MITÄ TÄLLÄ LUENNOLLA KÄSITELLÄÄN JA MIKSI?

Siirtymät ja kouluun kiinnittyminen horisontaalisena ja vertikaalisena ilmiönä

- Lapselle koulu on paitsi instituutio myös (uusi) sosiaalinen ja kulttuurinen ympäristö. Tämän monimuotoisuuden ymmärtäminen on tärkeää suotuisalle koulunaloitukselle
- Koulussa ei ole yhtään ns. ”yleistä” lasta, vaan jokaisella lapsella on oma taustansa ja historiansa sekä ainutlaatuinen minänsä. Tämän moninaisuuden ymmärtäminen on tärkeää suotuisalle koulunaloitukselle

Esi- ja alkuopetusikäisten lasten näkemyksiä oppimisestaan ja sille merkityksellisistä tekijöistä

- Lapsilla on hyvin erilaisia kokemuksia, käsityksiä ja toiveita suhteessa omaan oppimiseensa. Tämän kirjon ymmärtäminen on tärkeää suotuisalle koulunaloitukselle ja linkittyy mm. formatiiviseen (itse)arviointiin.

LUENNON KYTKÖKSET OPETTAJAKSI KEHITTÄMISEN YDINOSA-ALUEISIIN

VUOROVAIKUTUSOSAAMINEN JA MONINAISUUTEEN LIITTYVÄ OSAAMINEN

Miten kohtaan oppilaani?

Kyseenalaistanko sitä, mitä tiedän
oppilaasta?

Miten omat asenteeni vaikuttavat
oppilaiden kohtaamiseen?

Olenko valmis oppimaan oppilaista
lisää?

PEDAGOGINEN OSAAMINEN

Miten tuen oppilaan kouluun
kiinnittymistä?

Miten havainnoin, tunnistan ja
huomioin oppilaitteni käsityksiä
oppimisesta?

SIIRTYMÄT JA KOULUUN KIINNITTYMINEN

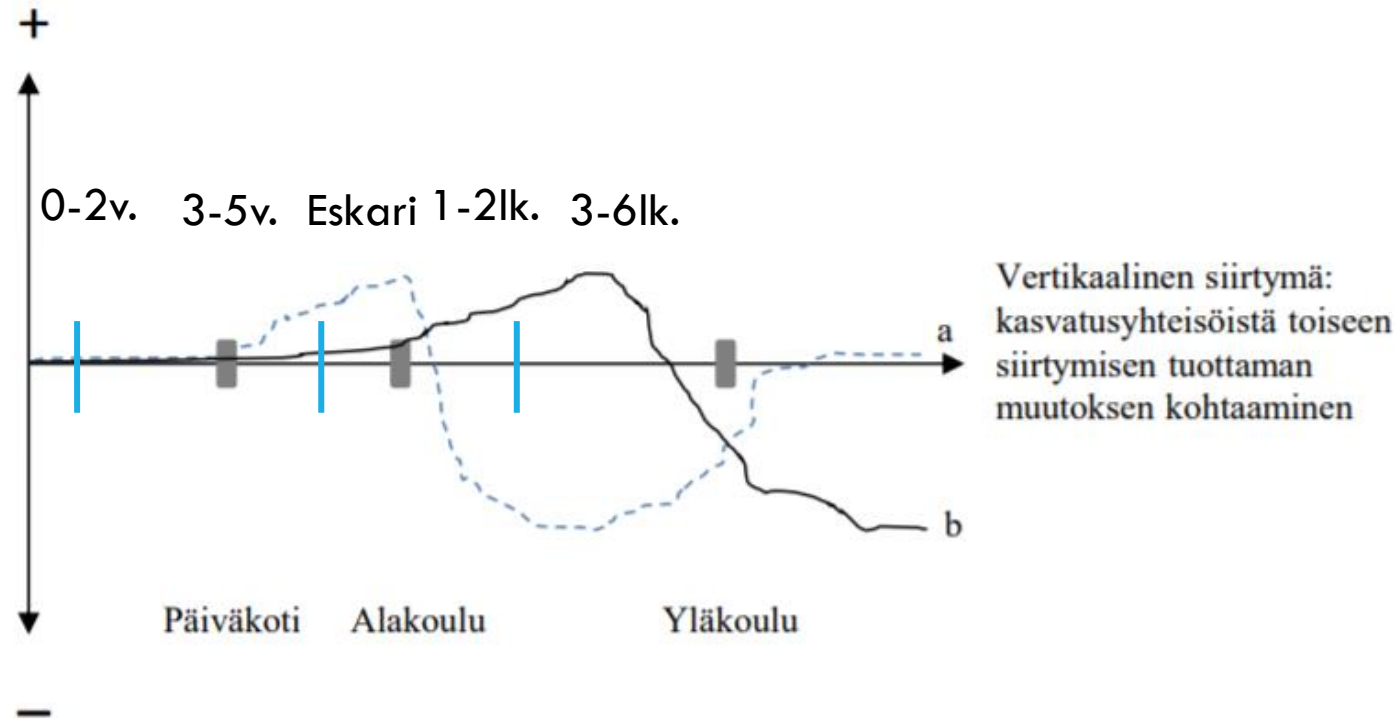
MIKÄ KOULU ON?

Koulu on tiettyjä tehtäviä
(kvalifikaatio, socialisaatio,
subjektifikaatio) toteuttava
yhteiskunnallinen instituutio
(Biesta, 2012)

Koulu on ihmisiä ja suhteita

Koulu on paikka, tila ja
materiaa(leja)

Horisontaalinen siirtymä:
kasvatusyhteisöihin
kiinnittymisen/etääntymisen
prosessi

Kuvio 1. Kaksi esimerkkiä (a ja b) eri tavoin rakentuneista kasvatusyhteisöihin ja -instituutioihin kiinnittymisen poluista.

MIKSI SIIRTYMÄT OVAT SIIRTYMIÄ?

Muutokset ryhmäkoossa ja suhdeluvuissa

- Siirtymä alle 3-v. ryhmästä 3-5-v. ryhmään tarkoittaa usein ryhmäkoon kasvamista lähes kaksinkertaiseksi
- Siirtymä esiopetuksesta alkuopetukseen tarkoittaa opettaja-lapsi-suhdeluvun kasvamista 1:7 tai 1:13 n. 1:20:een.

Siirtymä roolista toiseen

- ”Pieni”, viskari, eskari (kontekstin isoin), koulunaloittaja, koululainen, ekaluokkainen (kontekstin pienin) (Karikoski, 2008; Rutanen & Karila, 2013)

Siirtymä pedagogisten toimintakulttuurien välillä

- Lasten mielestä koulu ja päiväkoti / esiopetus ovat erilaisia paikkoja ja ympäristöjä, joissa myös opettajat toimivat eri tavoin (Einarsdottir, 2010, 2014). Yhteisen kulttuurin luominen haastavaa (Rantavuori, 2019), mutta hyödyllistä (Ahola ym. 2010)

Siirtymä fyysisten ympäristöjen välillä

- Koulu usein eri rakennus kuin eskari → ks. myös koulumatka (Eskelä-Haapanen ym., 2017; ks. Myös Can ym. 2024)

MIKSI KIINNITTÄMISEN LAADUSSA ON EROJA?

Siirtymän kulttuurinen ja fyysinen merkittävyys:

Päiväkodissa ja koulussa esiopetukseen osallistuneiden lasten kohdalla on havaittu olevan eroja koululaisrooliin sopeutumisessa (Karikoski, 2008).

Laadulliset erot siirtymäprosessien toteuttamisessa:

Kontekstien ja siirtymäprosessien välillä on eroja kunnittain ja yksiköittäin (Ahtola ym., 2011; OECD, 2017).

Koulujen, luokkien ja opettajien erilaisuus: Vaikka perusopetusta ohjaa kaikille yhteiset opetussuunnitelman perusteet, eivät koulut, luokat ja opettajat ole koskaan identtisiä.

Lasten erilaisuus: Lapsilla on erilaisia odotuksia ja huolia liittyen koulun aloitukseen (Eskelä-Haapanen ym. 2017; Mirkhil, 2010) ja lapset ovat erilaisia suhteessa koulun heihin osoittamiin odotuksiin (Kolehmainen ym., 2015).

Muistele omaa koulunaloitustasi.

FLINGA

Session name

Esi- ja alkuopetus ☆

Access code

ESVKY9R

Join link

<https://edu.flinga.fi/s/ESVKY9R>

Full Screen

■ Square ▾ Message Send 📷 ?

TOTEUTUI

Mitä huolista / toiveista toteutuivat?

HUOLI

Mitä asiat huolestuttivat ?

ODOTUS

Mitä asioita odotit innolla?

EI TOTEUTUNUT

Mitä huolista / toiveista eivät toteutuneet?

LASTEN KÄSITYKSIÄ OPPIMISESTA

MIKSI TÄMÄ ON TÄRKEÄÄ?

Ajattelu ja oppimaan oppiminen osana laaja-alaista osaamista

- Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. (Opetushallitus 2014, s. 20) → Formatiivinen (itse)arviointi → jatkuva (kannustava) arviointi, joka kohdistuu enemmän prosessiin kuin lopputulokseen
- Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan (Opetushallitus 2014, s. 21)

MYTHS
BUSTED

HOX! Oma tapa oppia ei ole sama asia kuin erilaiset oppimistyylit (auditiivinen, kinesteettinen, visuaalinen jne.). Ne ovat yleinen uskomus, jolla ei ole tieteellistä perustaa.

MITEN ESI- JA ALKUOPETUSIKÄISET LAPSET HAHMOTTAVAT ONNISTUMISTA JA OPPIMISTA

<https://bit.ly/3jvfThs>

56 lasta (eskarit 41; 1. lk 11; 2. lk. 4)

Päivittäiset ”mikrohaastattelut” yhden viikon ajalta (tammikuu 2015)

Mitä olet tänään oppinut / missä onnistunut? Miksi?

Yleishuomio: lapsille oli helpompaa kertoa **mitä** olivat oppineet / missä onnistuneet (tekemisiä, suoritteita) kuin sanallistaa syitä (**miksi**)

Lasten nimet muutettu aineistokatkelmiin

EARLY CHILD DEVELOPMENT AND CARE
2022, VOL. 192, NO. 11, 2023-2035
<https://doi.org/10.1080/03043333.2021.1970546>

OPEN ACCESS [Check for updates](#)

What, where, when and how: Finnish children's perceptions of learning in preschool

Pekka Mertala

Faculty of Education and Psychology, University of Jyväskylä, Jyväskylä, Finland

ABSTRACT
To be able to support young children in learning to learn—an ability that requires adapting often-unprecedented changes in society—teachers need to be aware of the ways in which children understand learning. In this qualitative study, 177 micro-interviews conducted with 41 Finnish children were analysed using an abductive method to understand their perceptions of learning in a preschool. Learning was perceived as learning to do or know things. Academic skills and contents, followed by motoric skills and sports, arts and crafts, socio-emotional skills and everyday skills, were mentioned as the learning contents. In addition, intentional teaching, teacher-initiated exercises, practising, cognitive engagement, casual observation, failures and accidents were mentioned as the enablers of learning. Implications for pedagogy and future research are discussed.

ARTICLE HISTORY
Received 11 June 2021
Accepted 16 August 2021

KEYWORDS
Learning; perceptions; preschool; education; children

Introduction

If someone asks me to comprise the essence of the contemporary educational landscape in one word, my choice would be learning. Here, I build on Biesta's (2015) argument about the 'learnification' of educational discourse and practice, which is

evident in a number of discursive shifts, such as the tendency to refer to pupils, students, children and even adults as 'learners'; to redefine teaching as 'facilitating learning', 'creating learning opportunities', or 'delivering learning experiences'; or to talk about the school as a 'learning environment' or 'place for learning' (2015, p. 76).

While the learning-dominant discourse incurs its own problems¹, learning itself is important. Popular competence-based educational frameworks, such as the twenty-first century skills (Trilling & Fadel, 2009), have indicated that success in working life and society requires an ability to adapt to often-unprecedented changes and demands. This ability is commonly referred to as the skill of learning to learn (e.g. Hotulainen, Vinni-Laakso, & Kupiainen, 2020; Leat, Thomas, & Reid, 2012; Trilling & Fadel, 2009). Learning to learn is not something that children are expected to master by themselves but is included as an objective in various national curricula (e.g. Leat et al., 2012; Moreno & Martín, 2007), including preschool education² in Finland (Finnish National Agency for Education [FNAFE], 2014)—which forms the empirical context of the present study.

To support young children in learning to learn, teachers need to be aware of children's initial perceptions of learning because incorrect beliefs about children's competences and knowledge can lead to pedagogically unsound practices (see Mertala, 2020). Young children seem to conceptualize

CONTACT Pekka Mertala pekka.o.mertala@jyu.fi Faculty of Education and Psychology, University of Jyväskylä, Alvar Aallon katu 9, 40600, Jyväskylä, Finland

© 2021 The Author(s). Published by Informa UK Limited, trading as Taylor & Francis Group
This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

SILJA (1. LK)

”Eka kertaa onnistuin kaikissa tehtävissä ilman kumitusta. Osasin siksi, kun olin huolellinen”

”Opin Ö-kirjaimen ja semmosia ykköskymppijuttuja. En hosunu, siksi en tarvinnu kumitusta.”

”Opin D-kirjaimen. En taaskaan yhtään kumittanut, kun olin huolellinen”

Osaaminen → virheetöntä suoriutumista (”ei tarvinnu **kumitusta**”).

Korostaa huolellisuutta ja hosumattomuutta (työskentelytaidot, itsesäätely) → palaute?

Kaikki esimerkit liittyvät ns. akateemiseen oppimiseen.

ARTTU (1. LK)

”Onnistuin kuuntelutunnilla kuuntelemaan paremmin kuin tein päätöksen, että kuuntelen”

Oppitunti → tarkkaavuuden kohdentaminen (oppimaan oppimisen taidot)

”Onnistuin vakoilemaan ulkona [välitunnilla] paremmin muita. Mua ei huomattu nyt yhtä usein.

Välitunti → Perustelee, mistä on tunnistanut onnistuneensa

”Onnistuin oottaan jonossa paremmin. Keskityin, katsoin opea, enkä hirveesti jutellut”

Siirtymätilanne → itsesäätely (”enkä hirveesti jutellut” ja sitä tukevat strategiat (”keskityin, katsoin opea”))

MITEN OPITAAN?

"Opin pelaamaan sählyä. En ole sitä ennen pelannut niin siksi" (Mikko, eskari) → **uuden asian tekeminen**

"Oivalsin miten tehdään vihreetä maalilla. Sekoitin vahingossa, sinistä ja keltaista yhteen." (Sami, eskari) → **vahinko**

"Opin luistelutunnilla pyörähtämään ja osasin sen. Pyörähdin ensin vahingossa ja siten opin sen." (Linnea, eskari) → **harjoittelua vaativa "vahinko"**

"Opin sen, että jos laskee väärinpäin voi lyödä naaman lumeen ja itkeä. Opin sen sen kun näin kun Lassi vahingossa teki niin." (Iina, Eskari) → **toisten toiminnan havainnointi**

Minusta tuntuu, että kaikki on mennyt pieleen, koska kierimistyylini lumivuorella ei toiminut kun löin pääni maahan (Lassi, eskari): → **epämiellyttävä fyysinen kokemus**

"Opin, ettei leikeissä saa määrätä. No kun meille tuli riita tänään siitä ja se oli ärsyttävää". (Iina, eskari) → **epämiellyttävä sosio-emotionaalinen kokemus**

"Opin tekemään A:n oikein. Ensin pitää tehdä telta ja sitten vasta keskiviiva. Opettaja neuvoi minua". (Aino, eskari) → **opettaminen**

Opin voltteja koska oon harjoittelu trampalla (Aatu, eskari) → **harjoittelu ja toistot**

MUISTIN VIRKISTYKSEKSI

Siirtymät ja kouluun kiinnittyminen horisontaalisena ja vertikaalisena ilmiönä

- Lapselle koulu on paitsi instituutio myös (uusi) sosiaalinen ja kulttuurinen ympäristö. Tämän monimuotoisuuden ymmärtäminen on tärkeää suotuisalle koulunaloitukselle
- Koulussa ei ole yhtään ns. ”yleistä” lasta, vaan jokaisella lapsella on oma taustansa ja historiansa sekä ainutlaatuinen minänsä. Tämän moninaisuuden ymmärtäminen on tärkeää suotuisalle koulunaloitukselle

Esi- ja alkuopetusikäisten lasten näkemyksiä oppimisestaan ja siihen vaikuttavista tekijöistä

- Lapsilla on hyvin erilaisia kokemuksia, käsityksiä ja toiveita suhteessa omaan oppimiseensa. Tämän kirjon ymmärtäminen on tärkeää suotuisalle koulunaloitukselle ja linkittyy formatiiviseen (itse)arviointiin.

LÄHTEET / LUKEMISTA

Ahtola, A., Silinskas, G., Poikonen, P. L., Kontoniemi, M., Niemi, P., & Nurmi, J. E. (2011). Transition to formal schooling: Do transition practices matter for academic performance?. *Early childhood research quarterly*, 26(3), 295-302..

Can, J., Kiili, J., Vuorisalo, M., & Rutanen, N. (2024). Just before pre-primary education: interplay between age and resources in the transition processes of diverse pre-primary education contexts. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 1-14.

Einarsdottir, J. (2010). Children's experiences of the first year of primary school. *European Early Childhood Education Research Journal*, 18(2), 163-180.

Einarsdottir, J. (2014). Children's perspectives on the role of preschool teachers. *European Early Childhood Education Research Journal*, 22(5), 679-697.

Eskelä-Haapanen, S., Lerkkanen, M. K., Rasku-Puttonen, H., & Poikkeus, A. M. (2017). Children's beliefs concerning school transition. *Early Child Development and Care*, 187(9), 1446-1459.

Karikoski, H. (2008). *Lapsen koulunaloittaminen ekologisena siirtymänä. Vanhemmat informanteina lapsen siirtymisessä esiopetuksen kasvuympäristöistä perusopetuksen kasvuympäristöön.* Acta Universitatis Ouluensis E, 100.

Kolehmainen, M., Saarinen, M., & Kontu, E. (2015). Koulukypsyydestä koulun valmiuteen– Kouluvalmiuskäsitteen kehittyminen 1900-luvun alusta tähän päivään. *Kasvatus & aika*, 9(2).

Mertala, P.. (2023). What, where, when and how: Finnish children's perceptions of learning in preschool. *Early Child Development and Care*. Advance Online Publication.

Mertala, P. (2022). Onko etäkoulu mahdollinen?. *Kasvatus ja aika*, 16(4).

Mirkhil, M. (2010). 'I want to play when I go to school': Children's views on the transition to school from kindergarten. *Australasian Journal of Early Childhood*, 35(3), 134-139.

Moilanen, J. & Mertala, P. (2020). The meaningful memories of visual arts education for preservice generalist teachers: What is remembered, why, and from where?. *International Journal of Education & the Arts*, 21(12).

OECD. 2017. *Starting Strong V: Transitions from Early Childhood Education and Care to Primary Education, Starting Strong*, OECD Publishing, Paris

Rutanen, N., & Karila, K. (2013). Institutionaaliset siirtymät alle kolmivuotiaista viskareiden ja eskareiden kautta kouluun. *Päiväkodista peruskouluun. Opetushallitus*.

Soini, T., Pyhältö, K., & Pietarinen, J. (2013). Horisontaaliset ja vertikaaliset siirtymät päiväkodin ja koulun rajapinnalla. *Päiväkodista peruskouluun*,